

Військовий облік: перевірки без попередження та штрафи до 59 500 грн

Міністерство оборони України нагадало роботодавцям про порядок перевірок військового обліку та відповідальність за виявлені порушення. В окремих випадках перевірка може проводитися без завчасного попередження, а штраф для посадових осіб підприємства в особливий період може сягати 59 500 грн.

У роз'ясненнях від 22 та 29 вересня 2026 року Міноборони звернуло увагу на обов'язки роботодавців, особливості проведення перевірок та відповідальність керівників і працівників, відповідальних за ведення військового обліку.

Розглянемо, які підприємства перевіряють частіше, за яких обставин можлива позапланова перевірка, які документи та процедури перевірятимуть і як підприємству оцінити власну готовність.

1. Які підприємства можуть перевіряти щороку?

Відповідно до пункту 80 Порядку організації та ведення військового обліку, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України №1487, передбачено різну періодичність перевірок залежно від особливостей підприємства.

Щорічні перевірки, зокрема позапланові, передбачені для підприємств, на яких працюють:

- військовозобов'язані працівники, які заброньовані на період мобілізації та на воєнний час;
- військовозобов'язані працівники, яким видані мобілізаційні розпорядження.

Решта підприємств за загальним правилом перевіряються один раз на чотири роки.

Отже, наявність заброньованих працівників впливає не лише на організацію відповідних кадрових процедур, а й на періодичність контрольних заходів.

2. Чи можуть провести перевірку без попередження?

Пункт 82 Порядку №1487 передбачає, що питання перевірки доводяться до підприємств, включених до відповідних планів, не пізніше ніж за 10 днів до її початку.

Водночас Міністерство оборони роз'яснює, що позапланові перевірки у

передбачених випадках можуть проводитися без завчасного попередження.

Важливо: не слід ототожнювати планові та позапланові перевірки. Також відсутність завчасного попередження не звільняє перевіряльників від необхідності дотримуватися встановленого порядку проведення контрольного заходу.

Саме тому військовий облік на підприємстві має функціонувати постійно, а не лише після отримання інформації про майбутню перевірку.

3. Що саме перевіряють?

Перелік питань, які перевіряють на підприємствах, визначено додатком 31 до Порядку №1487. Йдеться не лише про наявність документів, а й про фактичне виконання процедур військового обліку.

Серед основних напрямів перевірки:

1. **Організація військового обліку.** Наявність відповідальних посадових осіб, відповідних наказів, посадових інструкцій та належного розподілу обов'язків.
2. **Облік працівників.** Правильність взяття на персональний військовий облік, повнота та достовірність облікових відомостей.
3. **Кадрові процедури.** Дотримання встановлених вимог і строків повідомлення про прийняття працівників на роботу та звільнення.
4. **Актуалізація інформації.** Своєчасність внесення змін до списків персонального військового обліку та направлення необхідних повідомлень.
5. **Звіряння даних.** Належна організація звіряння облікових відомостей із військово-обліковими документами та даними відповідних органів.
6. **Оповіщення.** Організація виконання встановлених обов'язків щодо оповіщення працівників про виклики до ТЦК та СП.
7. **Документообіг.** Наявність та належне ведення списків, відомостей, журналів та інших передбачених документів.

Наявність наказу про призначення відповідального працівника та сформованої папки документів сама по собі ще не підтверджує належного виконання підприємством усіх обов'язків із військового обліку.

Чи готове ваше підприємство до перевірки військового обліку?

Компанія «Вікторія» проводить аудит військового обліку підприємств. Перевіримо наявні документи, організацію облікових процедур, дотримання контрольних строків та визначимо питання, які потребують уваги.

Замовити аудит військового обліку підприємства →

4. Кому загрожують штрафи до 59 500 грн?

Частина третя статті 210-1 Кодексу України про адміністративні правопорушення передбачає в особливий період штраф для посадових осіб юридичних осіб за відповідні порушення законодавства про оборону, мобілізаційну підготовку та мобілізацію.

Розмір штрафу становить від 34 000 до 59 500 грн.

Принципово важливо, що йдеться про адміністративну відповідальність посадових осіб, а не про автоматичне накладення зазначеного штрафу безпосередньо на підприємство як юридичну особу.

У своєму роз'ясненні від 29 вересня 2026 року Міноборони зазначило, що за відсутність організації військового обліку відповідати може керівник підприємства, а за неналежне ведення обліку – визначена відповідальна особа.

Водночас питання притягнення конкретної посадової особи до відповідальності потребує встановлення її обов'язків, обставин порушення та інших юридично значущих обставин. Самого факту зазначення працівника у відповідному наказі недостатньо для автоматичного висновку про його винуватість у кожному виявленому недоліку.

5. Один штраф чи декілька?

Окремої уваги заслуговує питання кількості штрафів у разі виявлення декількох порушень.

Міноборони у повідомленні від 29 вересня 2026 року пояснило, що кількість штрафів залежить від кількості постанов у справах про адміністративні правопорушення. При цьому Міністерство навело приклад застосування одного штрафу за сукупність порушень, виявлених під час однієї перевірки.

Однак це роз'яснення не слід розглядати як безумовну гарантію одного штрафу за будь-яку кількість порушень.

Стаття 36 КУпАП передбачає загальні правила накладення адміністративних стягнень у разі вчинення декількох правопорушень. Залежно від обставин та порядку розгляду справ можливі різні правові наслідки.

Тому в кожному конкретному випадку необхідно аналізувати встановлені порушення, їхню правову кваліфікацію, кількість адміністративних проваджень та зміст ухвалених постанов.

6. Як підприємству підготуватися до перевірки?

Підготовку до перевірки доцільно розпочати з внутрішнього аудиту військового обліку та оцінювання того, наскільки фактична робота підприємства відповідає встановленим вимогам.

Рекомендуємо насамперед:

- перевірити наявність і актуальність організаційних документів та повноваження відповідальних осіб;
- проаналізувати повноту й достовірність списків персонального військового обліку;
- перевірити дотримання процедур щодо прийняття, звільнення та зміни облікових даних працівників;
- оцінити організацію звіряння даних і документальне підтвердження виконаних заходів;
- проаналізувати порядок взаємодії з ТЦК та СП, у тому числі виконання відповідних розпоряджень;
- визначити наявні недоліки, відповідальних за їх усунення та план необхідних організаційних заходів.

Особливу увагу варто приділити підтвердним документам, які свідчать про фактичне виконання встановлених процедур, а не лише про формальне призначення відповідальних осіб.

7. Професійний супровід військового обліку

Компанія «Вікторія» пропонує підприємствам комплексну допомогу з організації та ведення військового обліку, а також підготовки до можливих перевірок.

Військовий облік підприємств – послуги Компанії «Вікторія»

- **Аудит:** перевірка наявних документів і фактичного стану ведення військового обліку.
- **Організація з нуля:** підготовка документів, визначення процедур та налагодження системи обліку.
- **Регулярний супровід:** методична й документальна підтримка відповідальних працівників підприємства.
- **Підготовка до перевірки:** оцінювання готовності підприємства та впорядкування документів.
- **Юридичний супровід:** аналіз результатів перевірки, підготовка пояснень та правова допомога у разі виникнення спору.

Можна замовити як окрему послугу, так і погодити регулярний супровід військового обліку.

Дізнатися більше та замовити послуги з військового обліку →

Корисні матеріали

Для самостійного ознайомлення також пропонуємо матеріали, раніше підготовлені Компанією «Вікторія»:

- Військовий облік: пакет зразків документів для підприємства;
- Посадова інструкція відповідального за ведення військового обліку.

Зверніть увагу: опубліковані раніше зразки документів необхідно перевіряти на відповідність чинним вимогам перед практичним використанням.

Джерела

- Міністерство оборони України. Військовий облік на підприємстві: головні правила та обов'язки роботодавців, 22.09.2026.
- Міністерство оборони України. Які передбачені штрафи за порушення під час ведення військового обліку, 29.09.2026.
- Порядок організації та ведення військового обліку, затверджений постановою КМУ №1487.

Компанія «Вікторія». Матеріал підготовлено на підставі законодавства та офіційних роз'яснень, доступних станом на 30 вересня 2026 року.